

Nr 151.

Av herr **Persson, Ola, m. fl.**, *angående vissa skärpningar av den direkta beskattningen.*

Att öka statens inkomster för att täcka de oupphörligt stegrade utgifterna genom den indirekta beskattningen, konsumtionskatter, är orättvist och principiellt oriktigt, därför att de lägre inkomsttagarna drabbas hårdast och bolag, företag och andra juridiska personer lämnas helt utanför denna beskattning.

Den direkta beskattningen däremot bör verka betydligt mera rättvis och vara anpassad till skatteförmågan, därest skattelagar och regler lämna så litet utrymme som möjligt för vederbörande inkomsttagare och skattebetalare att göra sig skyldig till skattefusk. Skattelagarna torde knappast kunna göras fullt effektiva för att helt hindra oegentligheter på detta område.

Inkomsttagare av tjänst och arbetsanställning bli noggrant kontrollerade och beskattade, men därutöver synes dock taxerings- och beskattningsarbetet lida av betydande brister och svagheter.

Vid något tillfälle angav dåvarande finansministern Wigforss här i riksdagen att man uppskattningsvis kunde beräkna, att omkring två miljarder kronor i inkomster per år undandrogos inkomstbeskattning, och enligt herr Lindahls beräkningar år 1942 fanns det förmögenheter över 20 000 kronor, till en uppskattad summa av 7—8 miljarder kronor, som årligen undandrogos förmögenhetsbeskattningen. Det synes därför vara mycket att vinna, därest skattelagstiftningen och taxeringsåtgärderna göras mera effektiva. Erfarenheterna ha visat att det varit särskilt svårt att komma till rätta med beskattningen av »inkomst av rörelse».

Den fria avskrivningsrätten å maskiner och inventarier för rörelseidkare och reglerna för avsättning till olika slag av fonder innebära, att dessa rörelseidkare få avskriva värdet å inventarier i förskott och att de få uppskov med beskattningen vid avsättning till investerings- och konjunkturfonder. Aktiebolag och ekonomiska föreningar ha medgivits denna möjlighet. Ömsesidiga försäkringsbolag och sparbanker kunna även erhålla rätt till fri avskrivning.

Att låta rörelseidkaren själv få bestämma avskrivningens storlek liksom inbjuder denne att avskriva mesta möjliga för att få lägre skatt. Avskrivna maskiner och inventarier kompletteras eller ersätts med nya, så att avskrivningar i fortsättningen kunna ske i stället för att redovisa en högre nettointäkt och i vederbörlig ordning betala därpå belöpande skatter. I de flesta fall leder detta till investeringar som kunna betraktas som rena slö-

seriet och som stå i direkt strid med av statsmakterna uppdragna riktlinjer för investeringsverksamheten.

I fråga om avsättning till investerings- och konjunkturfonder, för vilka svenska aktiebolag eller svensk ekonomisk förening äga åtnjuta avdrag från årsvinsten, bör väl rimligen erläggas skatt för hela nettointäkten för det årens sammansatta förvärvats.

Däremot måste det var rätt och skäligen, att avdrag får ske för avsättning till fonder för de anställdas sociala välfärd, såsom pensions-, arbetslöshets-, sjukdoms-, olycksfallsfonder m. fl. Skulle företaget betala försäkringsavgifter till motsvarande belopp för sina anställda, vore detta en direkt omkostnad och sålunda avdragsberättigat.

För att få till stånd en mera effektiv och rättvis förmögenhetsbeskattning synes det vara nödvändigt, att taxeringsorganen erhålla mera uttömmande och noggranna uppgifter.

Om det med sakskalet skall kunna göras gällande att rättvisa och likhet inför lagen existera i fråga om skattelagstiftningen, synes det nödvändigt att det blir betydligt bättre effektivitet och ordning i taxerings- och beskattningsförfarandet. Lönearbetare beskattas mycket noga efter sina årsinkomster. Jordbrukare ha att lämna mycket långtgående detaljuppgifter för sin taxering. De kryphål och luckor, som visat sig förefinnas i skattelagstiftningen och i själva taxeringsförfarandet rörande beskattningen av »inkomst å rörelse», böra systematiskt undanröjas.

Vårriksdagen 1950 beslutade i överensstämmelse med bevillningsutskottets betänkande nr 46 begära hos Kungl. Maj:t »en allsidig och förutsättningslös utredning rörande taxeringsförfarandet och taxeringsprocessen samt att för riksdagen framläggas de förslag som må av utredningen föranledas».

Denna utredning bör lämpligen också omfatta även de spörsmål som vi här fört fram.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta,

att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning att slopa den fria avskrivningsrätten å maskiner och inventarier, att slopa skattefrihet eller skatteuppskov för investerings- och konjunkturfonder eller dylika stiftelser samt att utreda frågan om att få till stånd en skärpt och förbättrad förmögenhetsbeskattning,

att dessa frågor hänskjutas till den hos Kungl. Maj:t, i anslutning till bevillningsutskottets betänkande nr 46/1950, begärda utredningen rörande taxeringsförfarandet och taxeringsprocessen — eventuellt till 1950 års skattelagssakkunniga.

Stockholm i januari 1951.

O. F. Persson.

Gunnar Öhman.

Anton Norling.